

Rolnummer 1901 en 1926
Arrest nr. 96/2001 van 12 juli 2001

ARREST

In zake : de prejudiciële vragen betreffende de artikelen 32, 2°, en 46, § 2, gelezen in samenhang met andere bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek, gesteld door het Hof van Cassatie en door het Vredegerecht van het kanton Grâce-Hollogne.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit voorzitter M. Melchior, de rechters L. François, A. Arts en M. Bossuyt, en, overeenkomstig artikel 60*bis* van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, emeritus voorzitter G. De Baets, ererechter J. Delruelle en emeritus rechter E. Cerexhe, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van emeritus voorzitter G. De Baets,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vragen*

a. Bij arrest van 21 februari 2000 in zake M. Geirnaert tegen de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 7 maart 2000, heeft het Hof van Cassatie de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schenden de artikelen 32, 2°, 46 en 792, tweede lid, *juncto* artikel 1051 van het Gerechtelijk Wetboek de artikelen 10 en 11 van de Grondwet doordat zij een onderscheid maken bij de bepaling van de termijn en bij de modaliteiten van het hoger beroep, tussen de geschillen bedoeld in artikel 792, tweede lid, waarvoor de kennisgeving bij gerechtsbrief de termijn van hoger beroep doet lopen en de geschillen waarvoor de gemeenrechtelijke regel van de betekening bij gerechtsdeurwaardersexploot toepasselijk is ? »

b. Bij vonnis van 21 maart 2000 in zake F. Lozinski tegen S. Spadazzi, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 29 maart 2000, heeft de vrederechter van het kanton Grâce-Hollogne de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schenden de artikelen 32 en 46 van het Gerechtelijk Wetboek, die de kennisgevingen en de gerechtsbrief regelen, afzonderlijk en in samenhang gelezen met de andere bepalingen waarin de aangehaalde instrumenten van rechtspleging in werking worden gesteld, inzonderheid artikel 751 van hetzelfde Wetboek, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, afzonderlijk beschouwd of in samenhang gelezen met artikel 6 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend te Rome op 4 november 1950, goedgekeurd bij de wet van 13 mei 1955, wanneer zij in die zin worden begrepen dat zij betekenen dat de kennisgeving uitwerking heeft vanaf de datum van verzending ervan ? »

Die zaken zijn ingeschreven onder de nummers 1901 en 1926 van de rol van het Hof.

II. *De feiten en de rechtspleging in de bodemgeschillen*

Zaak nr. 1901

M. Geirnaert heeft hoger beroep ingesteld tegen een vonnis van 4 juni 1998 van de Arbeidsrechtbank te Gent met betrekking tot haar werkloosheidsuitkering.

Dat hoger beroep is ingesteld door middel van neerlegging, op 21 september 1998, van een verzoekschrift tot hoger beroep tegen het voormelde vonnis, dat haar bij gerechtsbrief van 11 juni 1998 ter kennis was gebracht. Zij heeft de gerechtsbrief op 12 juni 1998 voor ontvangst ondertekend.

Het Hof van Beroep oordeelde bij arrest van 1 maart 1999 dat het hoger beroep laattijdig werd ingesteld, aangezien de termijn van één maand, die te dezen een aanvang heeft genomen bij de verzending van de kennisgeving bij gerechtsbrief, op 11 juli 1998 was verstreken.

Voor het Hof van Beroep had M. Geirnaert tevergeefs aangevoerd dat de regel van artikel 1051 van het Gerechtelijk Wetboek volgens welke de beroepstermijn een aanvang neemt bij de kennisgeving bij gerechtsbrief in de gevallen bedoeld bij artikel 792, tweede en derde lid, discriminerend is in vergelijking tot die gevallen waar de kennisgeving geschiedt door betekening van het vonnis, zodat de betrokkene in de praktijk meer tijd heeft om het hoger beroep voor te bereiden. Het Hof van Beroep was van oordeel dat die regeling de artikelen 10 en 11 van de Grondwet manifest niet schendt en dat er derhalve ook geen aanleiding was om dienaangaande een prejudiciële vraag te stellen, niettegenstaande de appellante dat in ondergeschikte orde had gesuggereerd.

M. Geirnaert heeft tegen dat arrest een voorziening ingesteld bij het Hof van Cassatie. Volgens de eisende partij schenden de betrokken bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in zoverre zij met toepassing van artikel 1051 van hetzelfde Wetboek de termijn om hoger beroep aan te tekenen doen aanvangen bij de kennisgeving van het vonnis en niet bij de betekening ervan.

Met de overweging dat het Arbitragehof naar luid van artikel 26, § 1, 3°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 uitspraak doet op vragen omtrent de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet door een wet, besluit het Hof van Cassatie de hiervoor weergegeven prejudiciële vraag te stellen.

Zaak nr. 1926

Voor de vrederechter te Grâce-Hollogne is het verzet aanhangig dat F. Lozinski heeft aangetekend tegen het vonnis van 17 september 1999. Dat vonnis is gewezen met toepassing van artikel 751 van het Gerechtelijk Wetboek en moet derhalve worden geacht op tegenspraak te zijn gewezen. De vraag rijst evenwel of het voormelde artikel te dezen wel op regelmatige wijze werd toegepast.

De vrederechter heeft bij tussenvonnis van 14 december 1999 beslist de debatten te heropenen omdat volgens hem in voorkomend geval een prejudiciële vraag moest worden gesteld over de bestaanbaarheid van de artikelen 32, 2°, en 46 van het Gerechtelijk Wetboek met de Grondwet, op grond van volgende elementen :

F. Lozinski, oorspronkelijk verwerende partij, was bij gerechtsbrief van 29 april 1999 ervan verwittigd dat in haar zaak met toepassing van artikel 751 van het Gerechtelijk Wetboek een terechtzitting was gepland op 17 september 1999. De kennisgeving bij ter post aangetekend schrijven werd op vrijdag 30 april 1999 gepost en op maandag 3 mei 1999 op de woonplaats van de betrokkene aangeboden, waar bij haar afwezigheid een bericht werd achtergelaten. De niet opgehaalde gerechtsbrief is op 12 mei 1999 ter griffie teruggekomen.

De vrederechter is van oordeel dat er te dezen een probleem rijst ten aanzien van de toepassing van artikel 751, § 2, eerste lid, naar luid waarvan de in paragraaf 1 van dat artikel bedoelde terechtzitting moet worden vastgesteld ten vroegste één maand en uiterlijk twee maanden na het verstrijken van de termijn voor conclusies, die volgens paragraaf 1 twee maanden bedraagt vanaf de kennisgeving of de betekening van de verwittiging.

Hij doet opmerken dat indien het begrip kennisgeving in artikel 32, 2°, van het Gerechtelijk Wetboek wordt geïnterpreteerd conform de overheersende rechtspraak van het Hof van Cassatie, de in artikel 751, § 1, bedoelde termijn voor conclusies is beginnen te lopen op het tijdstip van de afgifte van de gerechtsbrief ter post (vrijdag 30 april 1999). In die hypothese is de termijn verstreken op 30 juni 1999 en was de vaststelling van de terechtzitting op 17 september 1999 regelmatig.

Indien daarentegen de stelling zou worden aangenomen dat een kennisgeving enkel gevolg heeft zodra de geadresseerde ervan kennis heeft kunnen krijgen, zou de termijn voor conclusies ten vroegste op maandag 3 mei 1999 zijn aangevat. De vrederechter overweegt dat alsdan de termijn verstreek op maandag 5 juli 1999, en moest worden verlengd tot 15 september 1999, zodat in die hypothese de op 17 september 1999 vastgestelde terechtzitting niet in overeenstemming was met het voorschrift van artikel 751, § 2, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek. In dat geval kan het vonnis niet worden beschouwd als zijnde gewezen op tegenspraak en zou het verzet ontvankelijk zijn.

De vrederechter is van oordeel dat bij de eerste lezing van de notie kennisgeving in artikel 32, 2°, en 46 van het Gerechtelijk Wetboek, de tijd voor de geadresseerde om te reageren korter is en afhankelijk wordt gemaakt van de wisselvalligheden van de postbestelling. Hieruit vloeit naar het oordeel van de vrederechter een discriminatie voort inzake de toegang tot de rechter in vergelijking tot het lot van geadresseerden van

kennisgevingen in de rechtspraak van de Raad van State en in de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof. Volgens de vrederechter ontstaat er ook een verschil in behandeling tussen de geadresseerde van een kennisgeving en de geadresseerde van een betekening.

Na de debatten te hebben heropend en de partijen te hebben gehoord over zijn voornemen tot het stellen van een prejudiciële vraag, heeft de vrederechter beslist de hiervoor geciteerde vraag te stellen.

III. *De rechtspleging voor het Hof*

Bij beschikkingen van 7 maart 2000 en 29 maart 2000 heeft de voorzitter in functie de rechters van de respectieve zetels aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om in die zaken artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Bij beschikking van 3 mei 2000 heeft het Hof de zaken samengevoegd.

Van de verwijzingsbeslissingen is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 28 juni 2000 ter post aangetekende brieven; bij dezelfde brieven is kennisgegeven van de beschikking tot samenvoeging.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 13 juli 2000.

Memories zijn ingediend door :

- M. Geirnaert, wonende te 9032 Wondelgem, Watermuntstraat 24, bij op 14 augustus 2000 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 14 augustus 2000 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 22 september 2000 ter post aangetekende brieven.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- M. Geirnaert, bij op 20 oktober 2000 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, bij op 25 oktober 2000 ter post aangetekende brief.

Bij beschikkingen van 29 juni 2000 en 28 februari 2001 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 7 maart 2001 en 7 september 2001.

Bij beschikking van 7 februari 2001 heeft het Hof de zaken in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 1 maart 2001.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 8 februari 2001 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 1 maart 2001 :

- zijn verschenen :
- . Mr. K. Ronse, advocaat bij de balie te Brussel, voor M. Geirnaert;
- . Mr. P. Hofströssler, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers A. Arts en J. Delruelle verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- zijn de zaken in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van de prejudiciële vraag gesteld in de zaak nr. 1901

Argumenten van de eisende partij voor het Hof van Cassatie en reacties van de Ministerraad

A.1.1. M. Geirnaert is van oordeel dat de artikelen 10 en 11 van de Grondwet worden geschonden in zoverre de in haar middel tot cassatie aangehaalde bepalingen de beroepstermijnen doen lopen vanaf de kennisgeving en niet vanaf de betekening van de uitspraak.

De eisende partij voor het Hof van Cassatie voert aan dat bij velen de vraag rijst of de modaliteiten van de terhandstelling wel een voldoende waarborg bieden dat de betrokkene zelf daadwerkelijk kennis krijgt van de akte.

Zij doet opmerken dat de betekening bij gerechtsdeurwaardersexploot de regel is en dat reeds door de koninklijke commissaris voor de hervorming van het Gerechtelijk Wetboek bedenkingen waren gemaakt bij het optreden van de postdiensten in de rechtspleging. Uit een recente studie blijkt dat bij de kennisgevingen bij gerechtsbrief vaak problemen rijzen.

De Ministerraad antwoordt dat de problematiek van de effectieve overhandiging van het stuk in hoofdorde afhangt van de daadwerkelijke aanwezigheid van de geadresseerde, problematiek die zich zowel bij de betekening als bij de kennisgeving voordoet.

De Ministerraad is van oordeel dat de resultaten van een onderzoek in enkele kantons niet representatief zijn. In ieder geval blijkt dat 64 pct. van de gerechtsbrieven zijn bestemming bereikt. 18 pct. werd hetzij niet uitgereikt, hetzij niet opgevraagd, maar uit dit percentage blijkt niet wat de oorzaak is. Als de geadresseerde zijn gerechtsbrief niet gaat ophalen, is dat volgens de Ministerraad op eigen verantwoordelijkheid. 14 pct. van de gerechtsbrieven werd uitgereikt aan personen van wie de identiteit niet juist bleek te zijn, maar de brief kan zijn afgeleverd aan de echtgenoot of de kinderen.

De Ministerraad stelt ook dat de procedure dankzij de kennisgeving sneller wordt afgehandeld, aangezien de termijn begint te lopen vanaf de kennisgeving binnen acht dagen na het vonnis, terwijl in de gemeenrechtelijke procedure een partij zelf het initiatief moet nemen om de termijn een aanvang te doen nemen. In de sociaalrechtelijke geschillen krijgen de beslissingen sneller kracht van gewijsde en kennen de betrokkenen vlugger hun rechten.

A.1.2. Het argument dat de kosten bij kennisgeving lager zouden zijn, kan volgens de eisende partij voor het Hof van Cassatie niet worden aangenomen, aangezien in sociale zaken de kosten principieel ten laste komen van de Staat - of een openbare instelling, zoals te dezen - en aangezien de kennisgevingen door de griffie ook door de Staat moeten worden betaald.

Volgens de Ministerraad kon de wetgever terecht kiezen voor de kennisgeving, die minder zware financiële repercussies heeft. De Ministerraad ontkent niet dat de kosten van aangetekende zendingen ten laste van de Staat vallen, maar die kosten zijn beduidend lager dan die van een deurwaardersexploot.

A.1.3. M. Geirnaert voert aan dat in de rechtsleer wordt aangenomen dat de kennisgeving minder waarborgen biedt. In geval van kennisgeving moeten de partijen de griffie op de hoogte brengen van eventuele adreswijzigingen. Bij een betekening verifieert de gerechtsdeurwaarder of de betrokken persoon wel degelijk zijn woonplaats heeft op het gegeven adres. De gerechtsdeurwaarder zal een kopie van de beslissing achterlaten, zelfs al is de betrokken persoon niet bereikbaar, en nadien volgt nog een bevestiging door middel van een aangetekend schrijven. Het optreden van een gerechtsdeurwaarder maakt de rechtzoekende ook duidelijk dat het om een belangwekkend document gaat.

De Ministerraad antwoordt dat een zorgzame partij de griffie op de hoogte zal brengen van een adreswijziging. De kennisgeving geschiedt overigens kort na de uitspraak en steunt op recente stukken van het dossier, terwijl de betekening jaren na de uitspraak kan plaatsvinden. Ook een aangetekende zending of het bericht van aanbidding ervan moet ernstig worden genomen, evenzeer als het bericht dat de gerechtsdeurwaarder bij afwezigheid achterlaat.

A.1.4. De eisende partij voor het Hof van Cassatie doet opmerken dat het Arbitragehof reeds oordeelde dat artikel 58, tweede lid, van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming in strijd is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in zoverre die wetsbepaling de termijn voor beroep doet lopen vanaf de datum van de uitspraak.

De Ministerraad antwoordt dat de schending die het Hof in zijn arrest nr. 10/97 van 5 maart 1997 vaststelde, niet voortvloeide uit het feit dat de termijn een aanvang neemt bij de uitspraak, maar omdat tegelijkertijd de mogelijkheid om verzet aan te tekenen werd afgeschaft. Volgens de Ministerraad tracht M. Geirnaert de principes in die zaak ten onrechte te transponeren naar de huidige zaak. De Ministerraad doet nog opmerken dat de beslissingen in de zaken die aanleiding gaven tot het voormelde arrest bij gewone brief werden verstuurd en niet bij aangetekende brief.

A.1.5. De eisende partij voor het Hof van Cassatie is van mening dat er geen redelijke verantwoording is voor de ongelijkheid van behandeling tussen de gemeenrechtelijke procedureregels en die in het sociaal recht. De bedoeling is de zwakkere burgers te beschermen, maar het tegendeel blijkt waar te zijn.

De eisende partij voor het Hof van Cassatie besluit dat de prejudiciële vraag bevestigend moet worden beantwoord.

Argumenten van de Ministerraad en reacties van de eisende partij voor het Hof van Cassatie

A.2.1. Volgens de Ministerraad berust het verschil in behandeling voortvloeiend uit de kennisgeving van een beslissing bij gerechtsbrief in vergelijking tot de betekening ervan op een objectief en pertinent criterium : de kennisgeving bij gerechtsbrief bepaald bij artikel 792 van het Gerechtelijk Wetboek is toepasselijk voor de zaken opgesomd in artikel 704, eerste lid, van dat Wetboek, dat wil zeggen de zaken opgesomd in de artikelen 580 en volgende, die de bevoegdheden van de arbeidsrechtbank bepalen.

De in artikel 704 van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde geschillen hebben als gemeenschappelijk kenmerk dat zij betrekking hebben op aangelegenheden in sociale zaken waar de verzoekende partij een beroep instelt tegen een uitvoerbare administratieve beslissing die het zogenaamde « *privilège du préalable* » geniet. Dergelijke beroepen moeten op straffe van verval binnen een korte termijn worden ingesteld. Voor de Ministerraad kunnen de specifieke kenmerken van de zaken opgesomd in het voormelde artikel 704 het onderscheid ten aanzien van de geschillen van gemeen recht objectief verantwoorden.

Volgens M. Geirnaert doet de Ministerraad ten onrechte een beroep op het « *privilège du préalable* » om te stellen dat het criterium van onderscheid objectief is. Immers, ook alle geschillen voor de Raad van State hebben betrekking op administratieve handelingen die het « *privilège du préalable* » genieten. Dat belet niet dat de kennisgevingen door de griffie van de Raad van State bijzondere waarborgen bieden, omdat zij geschieden bij aangetekend schrijven met bericht van ontvangst. Bovendien geldt voor de Raad van State in beginsel de kennisname en niet de kennisgeving als uitgangspunt.

A.2.2. De motieven om een verschil in behandeling door te voeren naar gelang van de aard van het geschil, blijken volgens de Ministerraad uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 12 januari 1993 houdende een urgentieprogramma voor een meer solidaire samenleving, waarbij artikel 792, tweede en derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek werd ingevoegd en waarbij artikel 1051 van dat Wetboek werd gewijzigd. Die bepalingen

strekken ertoe de betekening van vonnissen en arresten in socialezekerheidszaken te vereenvoudigen en de snelle uitvoering van de beslissingen mogelijk te maken. Bovendien werd volgens de Ministerraad een dubbel doel beoogd : enerzijds, de gerechtelijke behandeling van sociale geschillen te bespoedigen doordat de termijn voor beroep een aanvang neemt bij de kennisgeving en, anderzijds, de kosten van een gerechtsdeurwaarder te vermijden.

De eisende partij voor het Hof van Cassatie stelt dat de Ministerraad ten onrechte gewag maakt van een dubbele doelstelling van de wetgever. Het gegeven dat de termijnen een aanvang nemen bij de kennisgeving is geen doelstelling, maar is het gevolg van de maatregel.

Volgens de Ministerraad is de zorg om kosten van een gerechtsdeurwaarder te vermijden hoofdzakelijk te beoordelen op grond van de geschillen opgesomd in het voormelde artikel 704 : die zaken hebben vaak betrekking op geschillen tussen administratieve overheden in sociale aangelegenheden en rechtssubjecten die zich in een moeilijke financiële situatie bevinden. De nieuwe drempelverlagende procedures strekken ertoe bijkomende kosten en het formalisme van het gemeen recht te vermijden.

M. Geirnaert verklaart reeds in haar memorie te hebben doen opmerken dat de kosten van een gerechtsdeurwaarder in de meeste gevallen toch ten laste van de Staat of de betrokken overheidsinstelling vallen. Volgens de eisende partij voor het Hof van Cassatie houdt de Ministerraad ook ten onrechte staande dat de rechtspleging zou worden vereenvoudigd : nu moet de rechtzoekende zelf de griffie verwittigen van een eventuele adreswijziging.

De Ministerraad voert nog aan dat uit de rechtspraak waarnaar hij verwijst kan worden opgemaakt dat de doeleinden die het verschil in behandeling verantwoorden - te weten het bespoedigen en vereenvoudigen van de rechtspleging en de rechtszekerheid - door het Hof reeds zijn erkend.

A.2.3. De Ministerraad stelt dat het gehanteerde middel - de kennisgeving bij gerechtsbrief - in evenredigheid is met het door de wetgever nagestreefde doel en dat er dus geen discriminatie is.

Van discriminatie zou er naar het oordeel van Ministerraad enkel sprake kunnen zijn indien de rechten van de betrokkenen onbillijk zouden worden beperkt. Volgens de Ministerraad biedt de kennisgeving evenwel een waarborg van informatie en rechtszekerheid die minstens gelijkwaardig is aan die van een betekening bij deurwaardersexploot. De eventuele raadsman kan op voorhand weten tussen welke data de kennisgeving zal plaatsvinden, wat niet het geval is bij een betekening. Bovendien moet de kennisgeving vermelden welke rechtsmiddelen kunnen worden ingesteld, waar en binnen welke termijn, informatie die niet wordt verstrekt in geval van betekening.

M. Geirnaert antwoordt dat niet altijd een raadsman optreedt, zodat op theoretisch juridisch vlak niet naar dat optreden kan worden verwezen. Ook in geschillen waar de betekening gebeurt bij gerechtsdeurwaardersexploot, krijgt de raadsman van de griffie een kopie van de vonnissen. Het gaat om de betrokkene die kennis moet krijgen van de beslissing, niet om zijn raadsman. Bovendien is het voor de raadsman niet duidelijk wanneer de kennisgeving precies gebeurt.

A.2.4. Het feit dat de termijn bij kennisgeving een aanvang neemt bij de verzending ervan, terwijl de termijn bij dagvaarding een aanvang neemt bij de betekening door de gerechtsdeurwaarder, is volgens de Ministerraad niet relevant, vermits de termijn van hoger beroep van één maand in acht wordt genomen zowel bij betekening als bij kennisgeving.

De eisende partij voor het Hof van Cassatie antwoordt dat dit bij kennisgevingen dikwijls niet het geval is omdat het uitgangspunt de datum van verzending is en niet, zoals bij de Raad van State, de datum van ontvangst. M. Geirnaert wijst erop dat de rechtzoekende vaak de aangetekende zending moet afhalen bij de post, wat gemakkelijk meebrengt dat een week van de termijn voor beroep reeds is verstreken vooraleer de geadresseerde kennis krijgt van de inhoud van de beslissing.

A.2.5. De Ministerraad is van mening dat de rechten van de verdediging niet worden geschonden en besluit dat de artikelen 32, 2°, 46 en 792, tweede lid, *juncto* artikel 1051 van het Gerechtelijk Wetboek de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet schenden.

Ten aanzien van de prejudiciële vraag gesteld in de zaak nr. 1926

Standpunt van de Ministerraad

A.3.1. De Ministerraad herinnert eraan dat overeenkomstig de vaste rechtspraak van het Hof van Cassatie en volgens de rechtsleer de datum van de kennisgeving van een vonnis die is waarop de beslissing wordt verstuurd en niet de datum van de afgifte of ontvangst. Indien geen adreswijziging aan de griffie werd meegedeeld of de gerechtsbrief niet of laattijdig werd ontvangen, zou de termijn op kunstmatige wijze worden verlengd, wat niet de bedoeling van de wetgever kan zijn geweest.

A.3.2. De Ministerraad is van oordeel dat de vrederechter in zijn verwijzend vonnis ten onrechte gewag maakt van een beweerde discriminatie tussen rechtssubjecten die zich tot de Raad van State of het Arbitragehof richten en personen die zich tot andere rechtscolleges wenden. Voor de Ministerraad gaat het om niet-vergelijkbare situaties.

Volgens de rechtspraak van de Raad van State begint de termijn voor een beroep tot vernietiging van een individuele administratieve rechtshandeling te lopen op het tijdstip van de ontvangst van de kennisgeving. De Ministerraad acht dit verantwoord omdat de kennisgeving van de administratieve akte niet op het bestaan van de akte betrekking heeft, maar wel op de inwerkingtreding ervan. In het administratief recht verantwoordt een algemeen rechtsbeginsel dat de kennisgeving niet moet worden begrepen als de datum van verzending van de beslissing, maar van ontvangst.

Wat het Arbitragehof betreft, doet de Ministerraad opmerken dat de wet uitdrukkelijk de rechtspleging regelt. Die regeling is eigen aan de procedure voor het Hof en is onverzoenbaar met die voor de hoven en rechtbanken van de rechterlijke orde.

De Ministerraad stelt dat het niet discriminerend is om rechtsonderhorigen die zich in verschillende situaties bevinden ook verschillend te behandelen.

A.3.3. Wat artikel 751 van het Gerechtelijk Wetboek betreft, doet de Ministerraad opmerken dat terecht een onderscheid wordt gemaakt tussen een verweerder die nooit ter terechtzitting is verschenen en de verweerder die wel is verschenen. In het eerste geval geschiedt de kennisgeving van de rechtsdag bij deurwaardersexploot, in het tweede bij gerechtsbrief.

Voor de Ministerraad is dat verschil in behandeling verantwoord omdat een verweerder die niet heeft gereageerd op de dagvaarding en die riskeert niet op de hoogte te worden gebracht van de vaststelling van de terechtzitting op grond van artikel 751 van het Gerechtelijk Wetboek, zich in een andere situatie bevindt dan een verweerder die reeds is verschenen en dus weet heeft van de procedure.

Het verschil in behandeling staat volgens de Ministerraad in verhouding tot de doelstelling van de wetgever om de kosten te verminderen en de procedure te vereenvoudigen : de verweerder die reeds aan de procedure heeft deelgenomen, heeft noodzakelijkerwijze bevestigd dat het opgegeven adres datgene is waar verdere mededelingen kunnen worden gedaan.

A.3.4. De Ministerraad betoogt dat er enkel sprake zou kunnen zijn van een discriminatie indien de rechten van de betrokkenen onbillijk zouden worden beperkt. Volgens de Ministerraad biedt de kennisgeving evenwel een waarborg van informatie en rechtszekerheid die minstens gelijkwaardig is met die van een betekening bij deurwaardersexploot. Dat is des te meer het geval voor een partij die reeds aan de procedure heeft deelgenomen.

Het feit dat de termijn bij kennisgeving een aanvang neemt bij de verzending ervan, terwijl de termijn bij dagvaarding een aanvang neemt bij de betekening door de gerechtsdeurwaarder, is volgens de Ministerraad niet relevant, vermits de termijnen dezelfde zijn. De rechtszekerheid gebiedt trouwens om niet de datum van ontvangst, maar de datum van verzending in overweging te nemen. Een andere interpretatie zou onverenigbaar zijn met de wil van de wetgever om de zaken binnen een redelijke termijn te doen behandelen.

Aangezien de verweerder de kans heeft om alle verweermiddelen voor te dragen, worden de rechten van verdediging niet onredelijk beperkt.

A.3.5. De Ministerraad besluit dat de artikelen 32 en 46 van het Gerechtelijk Wetboek, alleen of in samenhang gelezen met de andere bepalingen, inzonderheid artikel 751 van hetzelfde Wetboek, niet in strijd zijn met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, alleen beschouwd of in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, wanneer zij zo worden begrepen dat de kennisgeving uitwerking heeft vanaf de datum van verzending.

- B -

B.1.1. De prejudiciële vragen hebben betrekking op de bestaanbaarheid van de artikelen 32, 2°, en 46, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

B.1.2. De in het geding zijnde bepalingen luiden :

« Art. 32. In dit wetboek wordt verstaan :

1° onder betekening : de afgifte van een afschrift van de akte; zij geschiedt bij deurwaardersexploot;

2° onder kennisgeving : de toezending van een akte van rechtspleging in origineel of in afschrift; zij geschiedt langs de post of, in de gevallen die de wet bepaalt, in de vormen die deze voorschrijft. »

« Art. 46.

[...]

§ 2. In de gevallen die de wet bepaalt, zorgt de griffier ervoor dat de kennisgeving bij gerechtsbrief geschiedt.

De gerechtsbrief wordt door de postdienst ter hand gesteld aan de geadresseerde in persoon of aan diens woonplaats zoals bepaald in de artikelen 33, 35 en 39. De persoon aan wie de brief wordt ter hand gesteld, tekent het ontvangstbewijs, dat door de post aan de afzender wordt teruggezonden. Weigert die persoon te tekenen, dan maakt de postbeambte van die weigering melding onderaan op het ontvangstbewijs.

Ingeval de gerechtsbrief noch aan de geadresseerde in persoon noch aan diens woonplaats ter hand kan worden gesteld, laat de postbeambte een bericht achter dat hij is langsgelopen. De brief wordt gedurende acht dagen op het postkantoor in bewaring gehouden. Hij kan tijdens die termijn afgehaald worden door de geadresseerde in persoon of door de houder van een schriftelijke volmacht.

Wanneer evenwel de geadresseerde van de gerechtsbrief om de terugzending van zijn briefwisseling heeft verzocht of hij de bewaring ervan op het postkantoor heeft gevraagd, wordt de brief tijdens de periode die door het verzoek wordt gedekt, terug gezonden naar of bewaard op het adres dat de geadresseerde heeft aangewezen.

De aan een gefailleerde geadresseerde brief wordt aan de curator ter hand gesteld.

De Koning regelt de wijze waarop de leden 3 tot 5 worden toegepast. »

B.2.1. De verwijzende rechters vragen het Hof of die bepalingen het grondwettelijk beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie schenden in de interpretatie dat bij gebruik van een gerechtsbrief de termijnen van rechtspleging - behoudens bijzondere wettelijke bepaling - een aanvang nemen op het tijdstip dat de gerechtsbrief ter post wordt afgegeven, terwijl diezelfde termijn in geval van betekening bij deurwaardersexploot een aanvang neemt bij de terbeschikkingstelling van de akte aan de geadresseerde.

B.2.2. Het behoort tot de beleidskeuze van de wetgever om te bepalen op welke wijze het meedelen van akten van rechtspleging wordt geregeld. Aangezien enkel kan worden afgeweken van de betekening bij deurwaardersexploot - die de algemene regel is in het gerechtelijk privaatrecht - in de gevallen die de wet bepaalt, is in beginsel objectief vast te stellen welke wijze van meedelen moet worden aangewend.

Het staat niet aan het Hof om elk van die gevallen te onderzoeken, nu het Hof daarover niet wordt ondervraagd. Te dezen kan men ermee volstaan op te merken dat de keuze voor de gerechtsbrief verantwoord kan zijn onder meer door de zorg om de kosten van de rechtspleging te drukken of om de vooruitgang ervan te bespoedigen.

B.3. Er dient wel te worden onderzocht of de artikelen 10 en 11 van de Grondwet worden geschonden door bovenvermelde bepalingen indien zij zo worden begrepen dat de termijn in geval van kennisgeving bij gerechtsbrief begint te lopen op het tijdstip dat de gerechtsbrief ter post wordt afgegeven.

B.4.1. Om rechtsonzekerheid tegen te gaan kan worden verantwoord dat bij het bepalen van het aanvangspunt van de termijnen van rechtspleging, te dezen gekozen werd voor een aanvangspunt dat niet afhankelijk is van de houding van de partijen in een rechtsgeding.

B.4.2. De regeling van de artikelen 32, 2°, en 46, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek biedt aan de geadresseerde van een gerechtsbrief in beginsel afdoende waarborgen om op korte termijn en zonder onoverkomelijke inspanningen kennis te nemen van de stukken die hem worden toegezonden, indien zij hem niet persoonlijk zijn overhandigd. Op zich genomen is die regeling niet discriminerend ten opzichte van die welke geldt voor de geadresseerde van een betekening bij deurwaardersexploot.

B.4.3. Blijft inzonderheid de vraag of die bepalingen tot een onevenredige beperking van de rechten van de geadresseerde kunnen leiden, wanneer zij in samenhang worden gelezen met andere bepalingen die de duur van de termijnen van rechtspleging vaststellen.

B.4.4. In de zaken die aan het Hof zijn voorgelegd worden de in het geding zijnde bepalingen toegepast samen, enerzijds, met de bepalingen van de artikelen 792, tweede lid, en 1051 van het Gerechtelijk Wetboek om de termijnen van hoger beroep in sociale zaken vast te stellen (zaak nr. 1901) en, anderzijds, met artikel 751, § 1, vierde lid, van dat Wetboek, dat betrekking heeft op de procedure in verband met een partij die niet verschenen is of die binnen de termijn geen conclusie heeft genomen (zaak nr. 1926).

B.4.5. In beide zaken gaat het om gevallen waar de termijn van rechtspleging één maand of meer belooft. Het feit dat de geadresseerde van de gerechtsbrief in beginsel één dag minder tijd heeft om te reageren op de akte die hem wordt meegedeeld, dan bij betekening door deurwaardersexploot, kan in die gevallen niet als onevenredig worden beschouwd. In de gevallen bedoeld in artikel 792, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek voorziet artikel 1056 van datzelfde Wetboek bovendien in een vereenvoudigde wijze om hoger beroep aan te tekenen, namelijk bij aangetekende brief, wat de betrokkene een tijdwinst van één of meer dagen kan opleveren, tegenover andere wijzen van hoger beroep waarin dezelfde bepaling voorziet.

B.4.6. Er moet eveneens in aanmerking worden genomen dat naast de verwittiging van de partijen bij gerechtsbrief, artikel 751 van het Gerechtelijk Wetboek ook erin voorziet dat, in voorkomend geval, de advocaat van de partij wordt verwittigd. In dezelfde zin bepaalt artikel 792 dat de griffier een afschrift van het vonnis stuurt, in voorkomend geval, aan de advocaten van de partijen of aan de afgevaardigden van de representatieve organisaties van

arbeiders of bedienden bedoeld in artikel 728, § 3. Bij betekening door een gerechtsdeurwaarder ontvangt de advocaat daarentegen geen afschrift.

In beide bepalingen wordt bovendien uitdrukkelijk de informatie geregeld die de gerechtsbrief moet bevatten teneinde de belangen van de geadresseerde in de betrokken rechtspleging te vrijwaren, hetgeen bij deurwaardersexploot niet het geval is.

Ten slotte kan de rechter de feiten in aanmerking nemen waaruit zou blijken dat de geadresseerde van de gerechtsbrief, door omstandigheden buiten zijn wil, onmogelijk tijdig kennis kon hebben van de betrokken akte om de noodzakelijke gerechtelijke stappen te ondernemen.

B.5.1. In het tussenvonnis van 14 december 1999 in de zaak nr. 1926 wordt niet enkel de vergelijking gemaakt tussen de geadresseerde van een gerechtsbrief en de geadresseerde van een betekening, maar bovendien tussen de geadresseerde van een gerechtsbrief uitgaande van de griffies van hoven en rechtbanken in het algemeen en de geadresseerde van een kennisgeving uitgaande van de griffie van de Raad van State of van die van het Arbitragehof.

B.5.2. Het verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen, dat voortvloeit uit de toepassing van verschillende procedures voor verschillende rechtscolleges in minstens gedeeltelijk verschillende omstandigheden, houdt op zich geen discriminatie in. Van discriminatie zou slechts sprake kunnen zijn, mocht het verschil in behandeling dat voortvloeit uit de toepassing van die procedures gepaard gaan met een onevenredige beperking van de rechten van de daarbij betrokken personen, hetgeen te dezen niet het geval is.

B.5.3. De lezing van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in samenhang met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens leidt niet tot een ander besluit.

B.6. De prejudiciële vragen dienen ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

De artikelen 32, 2°, en 46, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek, in samenhang gelezen met de artikelen 792, tweede lid, en 1051 of met artikel 751, § 1, vierde lid, van dat Wetboek, schenden niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet al dan niet in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 12 juli 2001, door de voormelde zetel, waarin ererechter J. Delruelle voor de uitspraak is vervangen door rechter P. Martens, overeenkomstig artikel 110 van de voormelde wet.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

G. De Baets